

ÜLKELERİN COVID-19 SALGINI İLE MÜCADELESİ (İSRAİL, LİTVANYA, KATAR)

Doç. Dr. İnci PARLAKTUNA

**Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi
Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi**

İSRAİL

Batı Asya’da, Akdeniz’in güneydoğu kıyısında ve Kızıldeniz’in kuzey kıyısında yer alan uzun ve dar bir şekle sahip olan İsrail, 470 km uzunluğunda olup, en geniş bölgesi yaklaşık 135 km karedir. Toplam yüzölçümü 27.817 km karedir. Çeşitli din, kültür ve sosyal geleneklere sahip insanların bir araya geldiği nüfusun % 78’si Yahudilerden, % 22’i ise Araplar ve diğer milletlerden oluşmuştur. 2019 yılı verilerine göre toplam nüfusu 9.041.128 olan İsrail’de 65 yaş üstü nüfusun oranı %11,84’dır. Kişi başına geliri (2019) 42.144 ABD dolarıdır. İsrail’de 1.000 kişiye 3,16 doktor 3,14 yatak düşmektedir.

COVID -19’un Yayılma Süreci

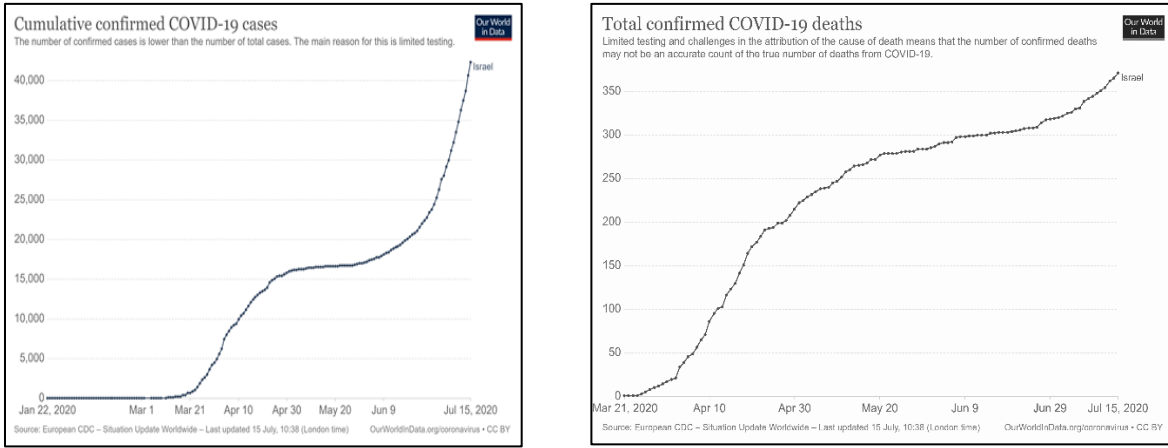
İsrail de COVID-19 vakası ilk defa 21 Şubat 2019 tarihinde Japonya’dan yolcu gemisi Diamond Princess ile evine dönen kadın yolcunun gemide karantinaya alınması ve İsrail’deki Sheba Tıp Merkezinde yapılan testinin pozitif çıkmasıyla başladı. 23 Şubat 2019 tarihinde yine Diamond Princess’in bir başka yolcusunun testi de pozitif çıktı ve tecrit edilmek üzere hastaneye kaldırıldı. 27 Şubat’ta 2019 tarihinde İtalya’dan dönen ve bir oyuncak dükkânı sahibi olan bir adamın, bu dükkânda çalışan lise öğrencisinin ve alışveriş yapan okul müdürü ve eşinin testleri de pozitif çıktı. Bu kişilerin ilgili oldukları okulda okuyan 1150 öğrenci iki haftalık karantinaya alındı.

DSÖ Genel Sekreteri Adhanom Ghebreyesus, 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla COVID-19’u salgın bir hastalık olarak ilan etti. COVID-19 salgın bir hastalık olarak ilan edildiğinde İsrail’de toplam vaka sayısı 12 kişiydi. 11 Mart’tan itibaren İsrail Devleti COVID-19’un yayılmasını ve ölümleri engellemek için aldığı kararları uygulamaya başladı.

19 Mart 2020 tarihinde İsrail Başbakanı ulusal olağanüstü hal ilan etti. İsraillilerin gerekli olmadıkça kesinlikle evlerini terk etmemeleri, sadece sağlık gibi temel hizmetler için dışarı çıkabileceklerini duyurdu. 21 Mart 2020 tarihinde vaka sayısı 883 kişiydi ve COVID-19’dan ilk ölüm gerçekleşti. 25 Mart 2020 tarihinde hükümet, İsraillilerin sadece temel ihtiyaçlarını

karşılaşmak ve zorunlu işlerini yapmak için dışarıya çıkabileceklerini ancak bunun dışında evlerinden 100 m'den daha fazla uzağa gidemeyeceklerinin kararını alarak, daha fazla kısıtlamaların olduğu yeni düzenlemeler getirdi. Ayrıca çalışanların işe gitmeleri ve sosyal mesafeyi korumaları ve ateşleri tespit edilmesi halinde eve gönderilmesi, özel araçlarda sadece iki yolcu, taksilerde ise sadece bir yolcu taşıyabilecekleri şeklinde düzenlemeler de yapıldı. Bu yasakları ihlal edenler para cezasına veya altı aya kadar hapis cezasına çarptırılacakları da bildirildi.

Şekil 1 'de görüldüğü gibi 23 Mart 2020 tarihinde toplam vaka sayısı 1.071 kişi, ölen sayısı bir kişiyken 11 Nisan 2020 tarihinde vaka sayısı 10.408 kişi, ölen sayısı 101 kişiye ulaştı.

Şekil 1: 15 Haziran 2020 İtibariyle İsrail'de Toplam Vaka ve Ölüm Sayıları

27 Haziran 2020 tarihinde toplam vaka sayısı tekrar artışa geçerek vaka sayısı 23.421 kişiye, ölen sayısı 317 kişi oldu. Bugün itibariyle İsrail Devletindeki doğrulanmış toplam vaka sayısı 42.813 kişidir ve bu vakaların %0,87'si Koronavirüs'ten ölmüştür

Alınan Önlemler

İsrail hükümeti COVID-19 salgın ilan edilmeden önce 26 Ocak 2020 tarihinde Çin'e zorunlu değilse gidilmemesi gerektiğini duyurdu. 30 Ocak 2020 tarihinde ise Çin'den gelen tüm uçuşları durdurdu ve Tayland, Hong Kong, Makao ve Singapur'dan gelenleri de kapsayacak şekilde yasağı genişletti. Güney Kore'nin Seul kentinden gelen uçakta bulunan yolcuların sadece İsrail vatandaşlarının inmesine izin verdi. Salgının ilan edilmesinden öncesi alınan bu tedbirler COVID-19 virüsünün yayılmasını engellenmesinde önemli rol oynadı.

Salgın sonrası alınan önlemler;

- 9 Mart 2020 tarihinden sonra İsrail'e giren herkese 14 gün boyunca zorunlu karantina uygulaması başlatıldı.
- 16 Mart 2020 tarihinde kamu ve özel sektörün çalışma saatlerine sınırlamalar getirildi. 10 kişiden fazla çalışan özel sektördeki firmaların çalışan sayısını %70 oranında azaltılma kararı alındı. Kritik olmayan hükümet ve yerel yönetim çalışanlarına Hamursuz Bayramın sonuna kadar ücretli izin verildi. Bireysel bankalar kapatıldı, ancak yaşlılara özel hizmet veren bankaların açık kalmasına izin verildi.
- 22 Mart 2020 tarihinde toplu taşıma araçlarının kullanımı yasaklandı ve gece sokağa çıkma yasağı getirildi. Toplu taşıma araçlarının kullanan yolculara hasta bir kişiyle yolculuk yapıp yapmadıklarını sorgulayan bir bildirim sistemi başlattı.
- 25 Mart 2020 vatandaşlara daha sıkı kısıtlamalar getirildi ve tüm bireylere burunlarını ve ağızlarını dışarıda örtmeleri talimatı verildi. Kudüs'teki ibadet için kullanılan birçok Sinagog kilitlendi ve açık havada dua edilecek şekilde düzenlemeler yapıldı. Namazlar 10 kişilik gruplar ve her kişinin arasında 2 metre olacak şekilde düzenlendi.
- Tüm eğitim kurumları ile gündüz bakım merkezleri, özel eğitim kurumları, gençlik merkezleri ve okul sonrası eğitim yapan kurumlar kapatıldı.
- Hükümet sadece paket servis yapan restoranların, süpermarketlerin, ve eczanelerin açık olduğunu belirterek kapatılması gereken mekânların listesini duyurdu. Bu listeye göre alışveriş merkezleri, pazarlar, kutsal alanlar, restoranlar, oteller, barlar, dans kulüpleri, spor salonları, havuzlar, plajlar, su ve eğlence parkları, hayvanat bahçeleri, hamamlar, güzellik ve masaj salonları, etkinlik ve konferans yerleri, halka açık tekneler ve teleferikler kapatıldı.
- İsrail'in en yoksul ve en yoğun nüfuslu şehirlerinden biri ve dünyanın en kalabalık onuncu şehri olan Beni Brak'a giriş çıkışlar kapatıldı.
- Düğün salonları kapatıldı. Düğünler en fazla 10 katılımcı ile özel evlerde gerçekleşti.
- Cenaze servisi açık havada yapıldı ve Sağlık Bakanlığı geleneksel dini cenaze törenlerin yapılmasına izin verildi. Cenaze katılımcılarının koruyucu giysiler giymelerine gerek olmadığına karar verildi.
- Nisan ayının 15. günü başlayan, 7 veya 8 gün süren ve Yahudi bayramları arasında en çok kutlanan bayramlardan biri olan hamursuz bayramında hükümet 14-16 Nisan

tarikleri arasında vatandaşların 3 günlük evlerinin 100 metre yakınında kalmasını zorunlu kılan ülke çapında bir uygulama başlattı.

- Açık veya kapalı halka açık alanlarda ikiden fazla kişinin toplanması yasaklandı. Sosyal mesafeyi korumak için ulaşım istasyonlarındaki bekleme duraklarındaki koltuklara ve süpermarketlerde kasada bekleyenler için işaretler konuldu.

İsrail Devleti Sağlık Bakanlığının aldığı bu önlemler virüsün yayılmasını sinagoglarda %24, otellerde %15 ve restoranlarda %12 oranında azalttığı belirtilmektedir. İsrail Devleti COVID-19'un yayılmasını ve ölümleri önlemek için aldığı tedbirlerin yanı sıra ekonominin işleyişini sağlamaya yönelik önlemler aldı. 30 Mart 2020 tarihinde hükümet ekonomik kurtarma paketi adı altında aldığı önlemleri açıkladı. Bu programa göre sağlık hizmetlerine 10 milyar şekel, işsizlik için 30 milyar şekel, işletmelere 32 milyar şekel ve mali teşvik için de 8 milyar şekel ayrılması planlandı.

İsrail Devleti 2 Mart'ta 2020 tarihinde genel seçim yaptı. 5,630 oy kullanacak enfekte olmuş vatandaşlar için özel oylama kulübeleri kuruldu. Buna rağmen oy günü toplam vaka sayısı 10 kişi iken 14 Mart 2020 tarihinde bu sayısı 155 kişiye çıkarak hızlı bir şekilde arttı. Diğer bir sıkıntılı durum ise, 15 Mart'ta İsrail Devleti iç güvenlik hizmetinin desteği ile COVID-19 yayılmasını kontrol altına almak için kişileri cep telefonları aracılığıyla takip edilmesine izin verdi. Ancak bu uygulama gizlilik ve sivil özgürlüğün istilasısı olarak eleştirildi ve protesto edildi. Ayrıca vatandaşların evde kal çağrısının ardından aile içi şiddetin arttığı ve kadın sığınma evlerinin tam kapasite dolduğu rapor edildi.

Değerlendirme

İsrail Devleti COVID-19 salgın öncesi ve sonrası aldığı önlemler ile normalleşme sürecine geçmede aşamalı bir çıkış stratejisi planı hazırladı. Bu plana göre öncelikle COVID-19 sürecinde izin verilen işçilerin işe dönmesi, işçilerin vardiyalarının tekrar düzenlenmesi, özel eğitim veren kurumların eğitimlerine devam etmesi, daha sonra yavaş yavaş anaokulları ve sonunda tüm okul sisteminin açılması planlandı. Ayrıca enfekte olanlar kişilerin öncelikle genç ve sağlıklı olma sırasına göre sokağa çıkma yasaklarının kaldırılması kararı alındı. Vaka ve ölüm sayıları bazı dönemlerde beklenenin sayının üstünde gerçekleşmesi yeni normalleşme sürecini ertelenmesine neden oldu. Buna rağmen Deep Knowledge Group tarafından yapılan

arařtırmaya¹ göre COVID-19 krizini küresel ölçekte en iyi yöneten ülkeler arasında üçüncü sırada İsrail gelmektedir. Ayrıca yine Deep Knowledge Group tarafından yapılan araştırmada İsrail en güvenilir ülkeler arasında birinci sırada yer almaktadır.

¹ Bu araştırma ülkelerin sağlık ve güvenlik düzeyini araştırırken eldeki veriler uyarınca Karantina Etkinliđi, Hükümetin Krizi Yönetme Etkinliđi, İzleme ve Tespit ve Acil Tedavi Kapasitesi gibi dört farklı kategoride toplam 24 parametre kullanmıştır.

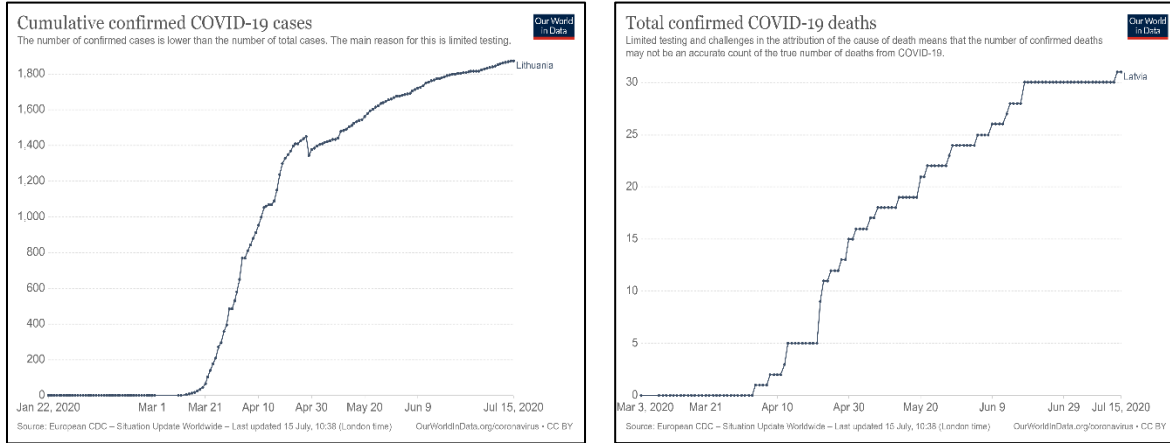

LİTVANYA

Üç Baltık devletlerinden bir olan Litvanya Cumhuriyeti Kuzey Avrupa’da bulunur. Yüzölçümü 65.300 km karedir. 2019 verilerine göre nüfusu 2.912.789 olan Litvanya 65 yaş üstü nüfusu %18,8 oranı ile yaşlı nüfusa sahip ülkeler arasında yer alır. Kişi başına düşen gelir düzeyi 19,302 Amerika Dolarıdır. Litvanya’da 1.000 kişiye 6,56 doktor 4,56 yatak düşmektedir.

COVID -19’un Yayılma Süreci

Bir iş gezisi sonrasında İtalya'nın Verona kentinden Kaunas'a gelen 39 yaşındaki bir kadın ilk COVID -19 vakası olarak 28 Şubat 2019 tarihinde açıklandı. DSÖ Genel Sekreteri Adhanom Ghebreyesus, 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla 114 ülkede 118 bin vakanın görüldüğü, 4 bin 291 kişinin hayatını kaybettiğini, binlerce kişinin hastanelerde yaşam mücadelesi verdiğini açıkladı. Virüsün yayılma hızı, ciddiyeti ve yetkililerin gerekli önlemleri almaması nedeniyle DSÖ 11 Mart 2020 tarihi itibarıyla COVID-19’u salgın bir hastalık olarak ilan etti. COVID-19 salgın bir hastalık olarak ilan edildiğinde Litvanya’da toplam vaka sayısı sadece üç kişiydi. Litvanya hükümeti Aralık 2019 tarihinde hava limanında COVID-19’dan korumak amaçlı önlemler almış ve uygulamaya başlamıştı. 25 Ocak 2020 tarihinde Çin’den gelen yolcuları kontrol ederek şüpheli olanları takip etmeye başladı. 10 Mart-18 Mart arasında yurtdışı (İtalya, İspanya, Almanya Danimarka gibi ülkelerle) bağlantıları olan toplam 15 kişinin COVID -19 vakası olduğu doğrulandı. İlk ölüm 20 Mart 2020’de meydana geldi ve vaka sayısı 69 kişiydi. Şekil 2’de görüldüğü gibi ilk ölüm vakasından sonra ülkenin çeşitli yerlerinden artan vaka sayıları gelmeye başladı ve 30 Nisanda 2020 tarihinde toplam vaka 1.385 kişi ölenlerin sayısı 45 kişiye ulaştı.

Şekil 2: 15 Temmuz 2020 tarihli Litvanya'daki Toplam Vaka Ve Ölüm Sayıları

15 Temmuz itibariyle vaka sayısı 1.882 kişi, ölenlerin oranı %0,4'dür. Bu tarihe kadar COVID-19'dan ölenlerin sayısı 100 kişiyi aşmadı.

Alman Önlemler

Litvanya Hükümeti olağanüstü hali yönetmek için Başbakan başkanlığında bir komitenin oluşturulması kararı alındı. 13 Mart 2020 tarihindeki vaka sayısı 6 kişi olmasına rağmen Litvanya hükümeti 100 kişiden fazla katılımcının katıldığı halka açık tüm kapalı etkinlikleri iptal etti. Anaokulları, devlet okulları ve üniversiteler de dâhil olmak üzere tüm eğitim kurumlarının çevrimiçi öğrenmenin kullanılması önerisiyle iki haftalığına kapattı. Tüm müzeler, sinemalar ve spor salonları da kapatıldı.

16 Mart tarihinde vaka sayısı 17 kişiye çıkınca Litvanya hükümeti 30 Mart tarihine kadar ülkeyi karantina altına aldı. COVID-19 yayılmasını ve ölümleri engellemek amaçlı kararlar alındı.

- Tüm halka açık ve kapalı toplantılar yasaklandı
- Marketler, eczaneler, veteriner eczaneler, kargo ve özel taşıma şirketleri hariç tüm dükkânlar ve işletmeler kapatıldı.
- Tüm restoranlar ve barlar kapatıldı, paket servis yapan dükkânlar açık kaldı.
- Yurt dışında gelecek olan yabancılar için sınırlar kapatıldı, tüm uluslararası yolcu seyahati yasaklandı ve uluslararası demiryolu hizmetleri durduruldu.
- 17 Mart 2020 tarihinde iki şehirde üç'er mobil test tesisi kuruldu.18 Mart 2020 tarihinde ana hastanelerin laboratuvarlarında COVID -19 testi başladı.

- 22 Mart 2020 tarihinde tanı panellerinin yetersizliği nedeniyle mobil test tesislerinde testler geçici olarak durduruldu. Litvanya Hava Kuvvetleri'nin yardımıyla yeni paneller geldi ve mobil test tesisleri bir gün gecikmeyle yine çalışmaya devam etti.
- 24-26 Mart 2020 tarihinde mobil test tesisleri birçok yerde kurulmaya devam etti. COVID-19 testi için iki laboratuvar daha önerildi.
- Sağlık Bakanlığı belediyelere ateşli şüpheli koronavirüs hastalarını kontrol etmek için "ateş klinikleri" kurma talimatı verdi.

19 Mart tarihinde vaka sayısı 36 kişiye ulaşınca hükümet karantınayı daha da sıkılaştırdı. İnsanların kamusal alanlarda beş kişiden daha büyük gruplar halinde toplanmasına izin verilmedi. Oyun alanları aynı anda sadece bir ailenin çocukları tarafından kullanıldı ve insanların milli park erişimi ciddi şekilde kısıtlandı. 20 Mart ilk ölüm vakasından sonra karantina tedbirleri daha da sıkılaştırıldı. Karantina süresi 13 Nisana kadar uzatıldı ve alınan önlemler sosyal mesafenin korunmasını kapsayacak şekilde genişletildi.

- Herkesin maske takması tavsiye edildi
- İnsanların sadece ikiden büyük olmayan gruplar şeklinde kamusal alanlarda olmasına izin verilerek sosyal mesafelerini korumaları sağlandı
- Aile üyelerinin tek başına alışveriş yapması önerildi. Mağaza yöneticilerine müşterilerin mağazalardaki hareketlerini kontrol etme yetkisi verildi.
- Litvanya'da bulunan 8 NATO askerinde COVID -19 olduğu tespit edildi ve Hollanda Kraliyet Ordusu'ndan beş asker ülkelere geri gönderildi.
- 1 Nisan 2020 tarihinde Litvanya Hükümeti Avrupa Birliği dışındaki ülkelere tıbbi malzeme ihracatını yasakladı.
- 3 Nisan 2020 tarihinde yurtdışından dönen vatandaşlar için yeni seyahat kısıtlamaları getirildi. 3 Nisan 2020 tarihinden itibaren özel uçuşlar yasaklandı.
- 80.000'den fazla kayıtlı vatandaşın bulunduğu büyük bir sağlık merkezi kliniği kapandı.
- 3 Nisan tarihinde Askeri Polis yasaklama kurallarını uygulamak için sokaklarda devriye gezen polise destek verdi.
- 4 Nisan tarihinde Litvanya hükümeti Belarus ve Rusya ile olan sınırların yolcu taşımacılığı için tamamen kapattı, başka ülkenin vatandaşlarını iade etmek, yabancılar ile oturma veya çalışma izni olanları geri getirmek için sadece Polonya ve Letonya sınırlarını açık bıraktı.

- 8 Nisan 2020 tarihinde ülke çapında karantina süresi 27 Nisan'a kadar uzatıldı ve 10 Nisan'dan itibaren kamusal alanlarda koruyucu maske takılması zorunlu kılındı.
- 10 - 13 Nisan 2020 Paskalya haftasında kasaba ve şehirlere giriş konusunda kısıtlamalar getirildi.

Ulusal Halk Sağlığı yetkilileri COVID-19 vakalarının % 73'nün Litvanya vatandaşı olduğunu ve bu vakaların % 62-64'ü 61 yaşından büyük olduğunu bildirdi.

Değerlendirme

Litvanya hükümeti COVID-19 salgın öncesi ve sonrası aldığı önlemler ile normalleşme sürecine geçmede dört aşamalı karantinada çıkma stratejisi planı hazırladı.

- *İlk aşama:* Gıda dışı mağazalar ve belirli hizmetler sunan dükkânlar da dâhil olmak üzere bazı işletmeler belirtilen şartları yerine getirdiği zaman yeniden açılması. Bu şartlar; mağazanın cadde üzerinde olması, her seferinde sadece bir tek müşteriye hizmet vermesi ve görüşmenin sadece 20 dakika ile sınırlandırılması, 10 metrekare başına bir müşteri düşecek şekilde yoğunluğun sağlanmasıdır.

2 Nisan 2020 tarihinde vaka sayısı 649 kişi ölen sayısı 9 kişiydi. Artan vaka sayısı karşısında hükümet ülke çapında alınan karantina süresini 11 Mayıs 2020 tarihine kadar uzattı. Böylece 4 aşamalı karantina çıkış planının ikinci aşaması başlatıldı. Açılan tüm firmalara, dükkânlara vs. belirtilen bu kurallara uymak zorunda oldukları bildirildi.

İkinci aşama: 23 Nisan tarihinden itibaren tüm mağazaların açılması, 27 Nisan tarihinden itibaren kuaförler, manikür hizmetleri, müzeler, kütüphaneler, golf ve tenis kortları, atış poligonları, wakeboard parkları, açık hava kafeleri, restoranlar ve barların yeniden açılmasıdır. Parklar, hayvanat bahçeleri, açık hava botanik bahçeleri ve gözlem kuleleri gibi açık hava etkinliklerinin de yeniden açılmasına izin verilmesini kapsamaktadır. Litvanya normalleşmeye kontrollü bir şekilde devam etmektedir.

Deep Knowledge Group tarafından yapılan araştırmada COVID-19 sürecinde ülkelerin güvenilirlik sıralamasında² Litvanya 39. sırada yer almaktadır.

² Alınan önlemlerin verimliliği, izlenen devlet politikaları, hastalığı izleme ve tespit etme, acil tedaviye hazır olma gibi kriterler gözetilerek oluşturulmuştur.

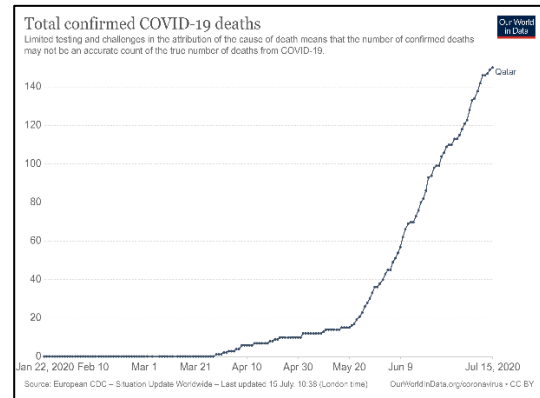
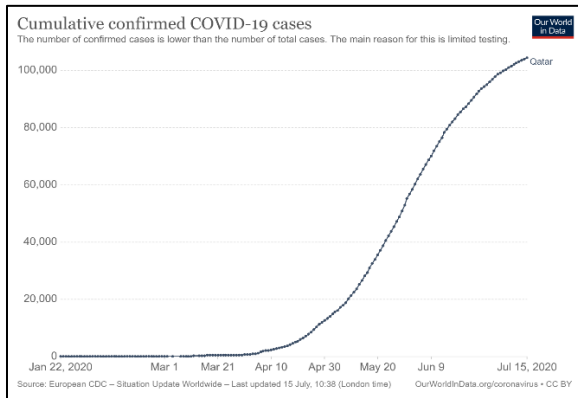
KATAR

Katar Devleti Arap Yarımadası'nın doğusunda bulunan bir Basra Körfezi ülkesidir. Yüzölçümü 11.571 km kare olan Katar'ın nüfusu 2019 yılı itibariyle 2.832.067 kişidir. Ülkenin demografik yapısı göçmenlik sistemine dayanır. Nüfusunun yaklaşık %60'ı göçmenlerden oluşan Katar'da yabancı ülkelerden gelen 1,8 milyona yakın işçi çalışmaktadır. 65 yaş üstü nüfus oranı %1,1'dir. Başkenti Doha olan Katar dünyada zengin ülkeler sıralamasında ilk sıralarda yer alır. Katar'ın petrol ve doğalgaz üretimi ekonomide lokomotif görevi görür ve dünyada doğalgaz rezervlerinin %18'ine sahiptir. Kişi başına düşen gelir 116.790 ABD Dolarıdır.

Covid-19'un Yayılma Süreci

COVID -19 salgını ile ilgili ilk vaka 27 Şubat 2020 tarihinde doğrulandı. 11 Mart 2020'de DSÖ küresel COVID-19 salgını ilan ettiğinde vaka sayısı 8 kişiydi. Yeterli düzeyde tedbirler alınmadığından 11 Mart 2020 tarihinde Katar Sağlık Bakanlığı vaka sayısının tek bir günde 262 kişiye, 13 Mart 2020 tarihinde 58 yeni vaka eklenerek vaka sayısının 320 kişiye çıktığını duyurdu. Artarak devam eden vaka sayısı 4 Nisan 2020 tarihinde 1.075 kişiye ulaştı. Şekil 3'de görüldüğü üzere günümüze kadar vaka sayısı katlanarak arttı. COVID -19'da ilk ölüm 28 Mart 2020 tarihinden gerçekleşti. 27 Haziran 2020 tarihinde ölüm sayısı 100 kişiyi geçti.

15 Temmuz 2020 tarihinde toplam vaka sayısı 104.533 kişi, ölenler 150 kişidir. Vakaların %0,67 ölmektedir. Bu oran 25 Mayıs 2020 tarihinde vakaların ölüm oranı %13 çıkarak en yüksek düzeyine ulaştı ve Temmuz ayına azalarak vakaların ölüm oranı %0,67 düştü. Ölüm sayısının nispi olarak düşük olmasının 65 yaş üstü nüfusun oranının düşük olması veya nüfusun genç olmasının rolü büyüktür.

Tablo 3: 15 Temmuz 2020 tarihli Katar'daki Toplam Vaka Ve Ölüm Sayıları

Katar Devleti 11 Mart 2020'de DSÖ küresel COVID -19 salgınına ilan ettikten sonraki tarihlerde önlemler almaya başladı. Katar Devleti salgını yönetmek için “Salgın Kriz Yönetimi” oluşturuldu ve Salgın Kriz Yönetimi Yüksek Komite sözcüsü duyuruları yaptı.

- Katar Devleti Bangladeş, Çin, Mısır, Hindistan, İran, Irak, İtalya, Lübnan, Nepal, Pakistan, Filipinler, Güney Kore, Sri Lanka, Suriye ve Tayland olan 15 ülkeye seyahat yasağı koydu ve 14 Mart 2020'de seyahat yasağını Almanya, İspanya ve Fransa olarak üç yeni ülkeyi kapsayacak şekilde genişletti.
- Katar Hükümeti, Belediyeler ve Çevre Bakanlığı COVID-19 virüsünün yayılmasını engellemek için tüm parklar ve halk plajlarını kapattı.
- 23 Mart'ta Halk Sağlığı Bakanlığı COVID-19 salgınında destek olacak sağlık gönüllüleri aradığını duyurdu. Ayrıca bir topluluk olarak birlikte durulması gerektiğini ve bu süreçte Katar'ın kamu ve özel sektörlerini desteklemek için çalışılması gerekliliği belirtildi.
- 9 Nisan 2020 tarihinde Sağlık Bakanlığı psikolojik yardım için bir yardım hattını duyurdu.
- Hükümet yetkilisi testi pozitif çıkan herkes ücretsiz olarak tedavi etti. Ayrıca Halk Sağlığı Bakanlığı yurt dışından seyahat eden ve enfekte olan vatandaşların temaslarını takip etti. Salgın hastanesi olarak kabul edilecek iki sağlık merkezi belirledi.
- Ticaret ve Sanayi Bakanlığı bir genelge yayınladı. Bu genelgeye göre 23 Mart 2020 tarihinden sonraki bildirimlere kadar isimleri belirtilen tüm restoran, kafe, yiyecek ve gıda kamyonlarının geçici olarak kapatıldı. Tüm kurumları ve bireyleri, kendi güvenliklerini ve toplumlarının güvenliğini sağlamak ve kesinlikle gerekli olmadıkça dışarı çıkmamaları için önleyici tedbirleri izlemeye ve ev izolasyonu gerekliliklerine uymaya çağırdı.
- COVID-19 vakalarının milliyetleri bildirilmemiş olmasına rağmen bu vakaların büyük çoğunluğu Katar'a çalışmak için gelmiş göçmen işçilerden oluşuyordu. Göçmen işçiler COVID-19 sürecinde Katar'da "çalışma kamplarında" kilitlenerek insan haklarına aykırı şartlarda yaşamaya zorlandı. Guardian'daki bir raporuna göre, yüzlerce inşaat işçisinin bulunduğu çalışma kamplarında virüs hızlı bir şekilde yayıldı. Katar Devleti çalışma kamplarını karantinaya aldı. İşçiler belirsizlik içinde kaldıklarından ücretsiz

izin aldılar. Göçmen işçilerin dışarıya çıkmaması ve hiçbir kimsenin içeriye girmemesi için bu bölge polisler tarafından korundu. Karantınayı ihlal eden vatandaşlar yetkililer tarafından tutuklandı.

Değerlendirme

Salgın Kriz Yönetimi Yüksek Komitesi Sözcüsü COVID-19 kısıtlamalarının hafifletmesi için dört aşamalı bir normalleşme süreç planladıklarını bir basın toplantısıyla duyurdu. Kısıtlamaları aşamalı olarak kaldırılması sağlık riskleri ile sosyal ve ekonomik faydalar arasında bir denge kurulmasını sağlayacak şekilde planlandı. İlk aşama 15 Haziran 2020 tarihinde başladı, ikinci aşama 1 Temmuz 2020 tarihinde, 3. ve 4. aşama sırasıyla Ağustos ve Eylül aylarında olacak şekilde belirlendi. Deep Knowledge Group tarafından yapılan araştırmaya göre ülkelerin güvenilirlik sıralamasında Katar 27. Sırada yer almaktadır. Katar Devletinin COVID-19 sürecini iyi yönettiği söylenebilir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

<https://stats.oecd.org/#>

<http://www.mfa.gov.tr/israil-ekonomisi.tr.mfa>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

<https://data.worldbank.org/country>

<https://www.dkv.global/covid-safety-assessment-200-regions>

https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_Qatar

https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_Latvia

https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_Israel